

Η Ιεραποστολή ως πληρότητα (Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Επ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ)

/ [Πεμπουσία](#)

Η ημέρα της Πεντηκοστής σημαδεύει την Εκκλησία. Οι Μαθητές γίνονται Απόστολοι και αποστέλλονται στην Οικουμένη για να διαδώσουν το χαρμόσυνο άγγελμα, να κοινωνήσουν τη χαρά της σωτηρίας σε όλη την ανθρωπότητα. Ήδη βέβαια, όταν είχαν μαζί τους τον Κύριο, είχαν σταλεί από Εκείνον ανά δύο στον Ισραήλ, για να προετοιμάσουν το κήρυγμα της Βασιλείας (Λκ. 10, 1).

Συνηθίζουμε να θεωρούμε την Ιεραποστολή ως καθήκον και χρέος των πιστών. Αυτό επιτάσσει άλλωστε και η βιβλική παράδοσή μας [1]. Η εποχή μας όμως, εποχή γενικότερης χειραφέτησης, αμφισβήτησης των αυθεντιών και αποστροφής σε δεσμεύσεις, δεν προσφέρεται απόλυτα για παρόμοιες υπομνήσεις. Οι σημερινοί άνθρωποι κατά κανόνα δεν θέλουν να ακούν για καθήκοντα και υποχρεώσεις.

Μπορεί να αναζητούν νέες εμπειρίες, να επιθυμούν να δοκιμάζουν καινούριους δρόμους στη ζωή τους - δεν θέλουν όμως να νιώθουν ότι αυτό γίνεται επειδή τους το επιβάλλει κάποιος άλλος ή κάποιος νόμος στον οποίο είναι υποχρεωμένοι να υπακούσουν. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, θα ήταν προτιμότερο να τονιστούν άλλες πλευρές που σχετίζονται με την ιεραποστολική δράση. Ιδιαίτερα πρόσφορη ίσως είναι εκείνη που αναδεικνύει την πληρότητα που προκύπτει από το ιεραποστολικό έργο.

Ασφαλώς η τήρηση των θείων εντολών - και όπως αναφέραμε, η διάδοση του μηνύματος της σωτηρίας είναι μια από αυτές - οδηγεί την ανθρώπινη ύπαρξη στην ανεύρεση του νοήματος της ζωής. Όταν ο άνθρωπος οικειώνεται το λόγο του Θεού και τον πραγματώνει στο βίο του, προάγεται στην εν Χριστώ ζωή, συγκλίνει στην επίτευξη του σκοπού της επίγειας παρουσίας του και οικοδομεί σταδιακά την ολοκλήρωσή του. Αντίστοιχα, συνεπώς, η διάθεση του εαυτού στην υπόθεση του ευαγγελισμού του κόσμου οδηγεί το νόημα της ανθρώπινης ζωής σε πληρότητα βίου, γεμίζει την ανθρώπινη ύπαρξη με την τελειότητα της θείας χάριτος και από πολλές πλευρές καθιστά τον πιστό «σύμμορφο» του Κυρίου.

Η ανταπόκριση του εκκλησιαστικού οργανισμού ως συνόλου στην παραγγελία της Κεφαλής Του και η συνακόλουθη συγκρότηση δομών και υπηρεσιών που θα συντελέσουν, ώστε η προοπτική της εξάπλωσης του χαρμόσунου αγγέλματος να

λάβει χώρα, είναι οπωσδήποτε μία παράμετρος κεφαλαιώδης για την υλοποίηση του ιεραποστολικού εγχειρήματος - δεν παύει ωστόσο να συνδέεται με την αντίληψη που κυριαρχεί στο εκκλησιαστικό σώμα για το συγκεκριμένο εγχείρημα και σε ένα βαθμό να εξαρτάται από την αντίστοιχη νοοτροπία που διαμορφώνεται στους εκκλησιαστικούς κόλπους. Έτσι, δεν μπορεί να θεωρηθεί τυχαίο ότι η λεγόμενη (εκτός ορισμένων διαλειμμάτων και εξαιρέσεων) ιεραποστολική «σιγή» αιώνων, συνοδεύτηκε από μία παράλληλη υποτονική θεολογική παραγωγή σχετικά με τα ιεραποστολικά ζητήματα και ένα συναφώς μειωμένο θεολογικό ενδιαφέρον για αυτά.

Η ιεραποστολή είναι ένα κατεξοχήν σύνθετο φαινόμενο. Συνδέεται με πολλούς επιμέρους θεολογικούς τομείς, το Βιβλικό, το Δογματικό, τον Ιστορικό, την Ποιμαντική κ.λπ. Θέλοντας λοιπόν να κάνουμε λόγο για την πληρότητα που προσφέρει η ιεραποστολική δραστηριότητα, αξίζει πιστεύουμε να δούμε ορισμένες πτυχές της, ως μια απόπειρα να ορίσουμε τις συντεταγμένες του θέματός μας.

1. Το χωρικά ενιαίο. Καταρχάς θα ήταν καλό να σημειωθεί ότι η διάκριση σε εσωτερική και εξωτερική ιεραποστολή μολονότι δείχνει θεμελιώδης, ουσιαστικά είναι τεχνική και αναφέρεται περισσότερο στις πολιτισμικές προϋποθέσεις που διέπουν το ιεραποστολικό έργο. Χωρίς κάτι τέτοιο να σημαίνει ότι αυτές έχουν δευτερεύουσα σημασία για την άσκησή του (κάθε άλλο, μιας και οι προϋποθέσεις αυτές αποτελούν τα κατεξοχήν στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία για την εκφορά του ιεραποστολικού λόγου), ο λόγος του Θεού απευθύνεται σε κάθε άνθρωπο, στους εγγύς και στους μακράν. Η λυτρωτική σημασία του Ευαγγελίου απευθύνεται εξίσου σε όλο το ανθρώπινο γένος.

Η διαμόρφωση μάλιστα της σύγχρονης κοινωνίας αλλάζει κατά πολύ τα υπάρχοντα δεδομένα. Από τη μια, οι τεχνολογικές δυνατότητες φέρνουν σε ελάχιστο χρονικό διάστημα εικόνες από κάθε σημείο του κόσμου μπροστά στα μάτια μας, υλοποιώντας έτσι την περίφημη ρήση περί του κόσμου ως ενός «παγκόσμιου χωριού». Μέσω αυτών των δυνατοτήτων, οι κάτοικοι του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου εξοικειώνονται, έστω και εικονικά, με τη δυτική πραγματικότητα, προσεγγίζουν τις αξίες της και συστοιχίζουν στο βαθμό του δυνατού τη ζωή τους με τα πρότυπά της. Από την άλλη πλευρά, η προϊούσα εκκοσμίκευση δημιουργεί στις κατά παράδοση χριστιανικές χώρες ένα μεγάλο πλήθος θρησκευτικά αδιάφορων ανθρώπων και ουσιαστικά ακατήχητων. Ο λεγόμενος «θρησκευτικός εγγραμματισμός» αποτελεί στόχο για κοινωνίες που απο-ιεροποιούνται ταχύτατα, αντιμετωπίζουν τις θρησκευτικές παραδόσεις και διδασκαλίες ως δεισιδαίμονα βαρίδια και παρωχημένες αντιλήψεις και κατά συνέπεια εκδηλώνουν προθυμία να τις απεμπολήσουν το συντομότερο.

Κοντολογίς, η ιεραποστολική δυναμική ακολουθεί τους ρυθμούς της εποχής και δεν γνωρίζει σύνορα, ομογενοποιείται στο περιεχόμενό της και λίγο πολύ αποκτά την ίδια μορφή είτε εκδηλώνεται στο εσωτερικό είτε στην αλλοδαπή. Η γεωγραφική επιλογή της άσκησης της, κατά συνέπεια, συναρτάται από τις προτεραιότητες, τις επιθυμίες και τις δυνατότητες του φορέα της, ατομικού ή

συλλογικού. Επομένως, δεν μπορεί να τεθεί καμία αξιολογική ιεράρχηση μεταξύ «εσωτερικής» ή «εξωτερικής» ιεραποστολής. Ο καθένας και η καθεμία δρουν στο πεδίο που ταιριάζει στην ιδιοσυγκρασία τους, τις δυνατότητές τους και, σε τελική ανάλυση, ανταποκρινόμενοι στη θεία κλήση που απευθύνθηκε στους ίδιους προσωπικά.

1. Πρβλ. «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος», Ματθ. 28, 19. «Ουαί δε εμοί εστιν εάν μη ευαγγελίζωμαι», Α' Κορ. 9, 16.

2. Το πλάτος και το βάθος του ιεραποστολικού λόγου. Σε ένα άλλο επίπεδο, αξίζει να διευκρινιστεί ότι η πρόσκληση στο μυστήριο της χάριτος δεν έχει ιδεολογικό χαρακτήρα, αλλά πρωτίστως εμπειρικό-βιωματικό. Δεν απευθυνόμαστε στους ανθρώπους για να τους μεταδώσουμε θρησκευτικές πληροφορίες (αν και αυτές είναι απαραίτητες για την κατανόηση των λεγομένων), αλλά για να τους κάνουμε κοινωνούς στο συγκλονιστικό γεγονός του χαροποιού αγγέλματος, το οποίο, όταν οι άνθρωποι ελευθέρως το αποδέχονται, μεταμορφώνει τη ζωή μας. Δεν μεταφέρουμε λοιπόν γεγονότα (μόνο), αλλά μία ολόκληρη στάση του βίου, μία άλλη κοσμο-θεώρηση, που είναι κατ' ουσίαν «θεο-θεώρηση» - αναγνώριση της παρουσίας του Θεού στην καθημερινότητά μας.

Αυτό πάλι σημαίνει από μόνο του πολλά πράγματα: Ότι είμαστε ικανοί να αντιληφθούμε την ουσία και το βάθος των πραγμάτων πέρα από το βάρος που τους έφεραν τα «φτιασίδια» της επιφάνειας και της συνήθειας [2]. Ότι θα απεμπλακούμε από τη βολική μας αυτάρκεια και θα επιχειρήσουμε την έξοδο προς τον Άλλον, προς τις πραγματικές ανάγκες και δυνατότητές του. Ότι θα συνειδητοποιήσουμε πως δεν μπορούμε να ζούμε με ένα θησαυρό που τον κρατάμε ζηλότυπα αποκλειστικά για μας, αλλά ούτε και τον φορτώνουμε ζηλωτικά σε εκείνους που δεν τον αποζητούν. Ότι μπορούμε να μιλήσουμε σωτηριολογικά με ένα λόγο ζωντανό και ζωοδότη, που δεν θα κάνει το συνομιλητή ούτε να φρίττει ούτε να πλήττει. Ότι θα αναγνωρίσουμε την αξία και τη δυναμική του θεολογικού λόγου και δεν θα τον υποτιμήσουμε ούτε θα τον απογειώσουμε σε ύψη δυσπρόσιτα για εκείνους που τον χρειάζονται.

3. Η κενωτική διάσταση. Η ιεραποστολική πράξη νοείται πρωτίστως ως έξοδος. Έξοδος από τις βολικές συνήθειες, τα στερεότυπα, την ασφάλεια των αυτονόητων και των δεδομένων, έξοδος από τον εαυτό μας. Αν θέλουμε να πιστεύουμε ότι δρώντας ιεραποστολικά, εκπληρώνουμε την επιθυμία του Κυρίου, τότε οφείλουμε πολύ περισσότερο να συστοιχίζουμε την πράξη με τον τρόπο που εκείνος μας παρέδωσε, δηλαδή την κένωση από το εγώ και τη θυσία για τον άλλον.

Η κένωση ως αυτο-παράδοση στο θείο θέλημα εκφράζεται με τη σειρά της με ποικίλους τρόπους: με διαρκή μέριμνα για τον άλλον, με την προσπάθεια κατανόησης του τρόπου που σκέφτεται και των αναγκών που έχει [3], τη διάθεση του χρόνου μας (ενός από τα πλέον πολύτιμα και δυσεύρετα πράγματα στις μέρες μας) για εκείνον, την ει δυνατόν αυτοπρόσωπη παρουσία μας δίπλα του. Πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα, η θυσία ισοδυναμεί με αυτοπαραίτηση από τις βεβαιότητές μας, και την εγνωσμένη υπεροχή μας, τη συγκράτησή μας από την (ανεπίγνωστη συνήθως) εξουσιαστική διάθεση επιβολής των συνηθειών μας αδιακρίτως σε κάθε περιβάλλον.

2. Πρβλ. Γ. Σεφέρη, «Ένας Γέροντας στην ακροποταμιά», Ποιήματα,

Ίκαρος, Αθήνα 161989, σ. 201:

**Γιατί και το τραγούδι το φορτώσαμε με τόσες μουσικές
που σιγά-σιγά βουλιάζει
και την τέχνη μας τη στολίσουμε τόσο πολύ που φαγώθηκε
από τα μαλάματα το πρόσωπό της
κι είναι καιρός να πούμε τα λιγοστά μας λόγια γιατί η
ψυχή μας αύριο κάνει πανιά**

3. Όπως εύστοχα αναφέρει μια αγγλοσαξονική έκφραση: να μπεις στα παπούτσια του άλλου.

4. Ανταλλαγή θέσεων δότη και δέκτη. Τα προηγούμενα συνδέονται ευθέως με ένα πάγιο ιεραποστολικό ζήτημα: τη λιγότερο ή περισσότερο οιονεί ιμπεριαλιστική διάθεση από την πλευρά των δρώντων ιεραποστολικά να μεταφέρουν από το χώρο προέλευσής τους τα δικά τους πολιτισμικά πρότυπα. Σε ένα βαθμό αυτό είναι φυσιολογικό, καθώς ο καθένας προτιμά να διδάξει και να αναπτύξει αυτό με το οποίο είναι εξοικειωμένος. Ίσως επίσης να είναι και λογικό, να θεωρεί τις δικές του πολιτισμικές νόρμες ανώτερες, καλύτερες ή και πιο λειτουργικές έναντι άλλων. Από 'κει και πέρα, η υποτίμηση των κανόνων που συναντά κανείς στους άλλους είναι οπωσδήποτε ποιμαντικά εσφαλμένα και ιεραποστολικά εγκληματική. Εφόσον υποτίθεται ότι σε κάθε περίπτωση κεντρικό ζήτημα της εκκλησιαστικής μας ζωής είναι να μαχόμαστε τη φιλαυτία, όπως και όπου και αν εκδηλώνεται αυτή, δεν μπορούμε να την τρέφουμε και να την εξαπλώνουμε κι αλλού, μεταδίδοντας ουσιαστικά την εμπάθειά μας. Όσο για την επιμονή να συνοδεύεται το κήρυγμα της σωτηρίας με τα εξωτερικά σχήματα που προσέλαβε από τις ιστορικές συγκυρίες στη διάρκεια του χρόνου, αυτή συντελεί οπωσδήποτε στην απομείωση της εμβέλειας της ίδιας της ουσίας του κηρύγματος, και αυτό οφείλουμε να το εξετάζουμε διαρκώς και να το αναθεωρούμε.

Στην περίπτωση της εξωτερικής ιεραποστολής, οι σημερινές συνθήκες καθιστούν αν όχι κωμική, ίσως και παράλογη τη διάθεση εξαγωγής εγχώριων προτύπων. Είναι γνωστό ότι στις χώρες του Τρίτου Κόσμου η θρησκευτικότητα εκφράζεται με μεγαλύτερο δυναμισμό από ό,τι στο δυτικό κόσμο. Τα νούμερα μιλούν για μετατόπιση του κέντρου βάρους του χριστιανικού κόσμου από το κέντρο προς την περιφέρεια. Ίσως λοιπόν να μην αργεί η εποχή που οι ιεραποστολές θα ξεκινήσουν σχηματικά από το Νότο προς το Βορρά, από τις πιο πρόσφατα χριστιανικές περιοχές προς τις άλλοτε αφετηρίες των ιεραποστολικών εξορμήσεων, από τις περισσότερο ενθουσιώδεις νεοφώτιστες κοινωνίες προς τις παραδοσιακά χριστιανικές, που έχουν απωλέσει τον αλλοτινό ενθουσιασμό της πίστης τους.

Η πραγματικότητα αυτή είναι ορατή σε όσους έχουν εμπειρία από αυτοπρόσωπη παρουσία σε χώρους ιεραποστολής. Ενώ υποτίθεται ότι βρίσκονται εκεί για να διδάξουν και να μεταφέρουν το βίωμα και την αίσθηση της χάριτος του Ευαγγελίου, ο αυθορμητισμός και η αγνότητα των κατηχουμένων ή των νεοφώτιστων τους δίνει πολύ περισσότερα από αυτά που παίρνουν. Έτσι, βιώνεται η αρετή της ταπείνωσης μέσα από άλλες διαδρομές: οι κατηχητές γίνονται κατηχούμενοι και οι ιεραπόστολοι διδάσκονται και βιώνουν αλήθειες, από καιρό ξεχασμένες λόγω της σχετικοποίησης της χριστιανικής ζωής και της συνήθειας.

5. Η πληρότητα ως ιεραποστολή. Για να προσέλθει κάποιος στην ιεραποστολική πράξη πρέπει ασφαλώς να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις. Να έχει κάτι να προσφέρει και να μπορεί να το προσφέρει. Ειδάλλως, καθίσταται βαρίδιο στην ιεραποστολική προσπάθεια και δαπανά ανθρώπινους και υλικούς πόρους, πολύτιμους για την όλη ιεραποστολική λειτουργία, όπως είναι ευρέως γνωστό στους χώρους άσκησης της ιεραποστολής.

Από την άλλη πλευρά, όπως συμβαίνει και σε πολλούς τομείς της πνευματικής ζωής, δεν υπάρχει ένα από πριν καθορισμένο σημείο, στο οποίο μπορεί κάποιος να θεωρήσει τον εαυτό του ως έτοιμο να αναλάβει δράση - να θεωρήσει δηλαδή ότι η πνευματική του συγκρότηση είναι επαρκής. Ο πιστός θεωρεί διαρκώς τον εαυτό του ατελή και πορευόμενο σε μια διαρκή διαδικασία μάθησης και μυσταγωγίας στην οικείωση της θείας χάριτος. Η κλήση βρίσκει τον καθένα πάντοτε ανέτοιμο και η παρουσία του Αγίου Πνεύματος είναι αυτή που αναπληροί τα ελλείποντα [4]. Κατά παράδοξο τρόπο, στο όλο μυστήριο της Εκκλησίας η πληρότητα συμβαδίζει μόνο με τη συναίσθηση της μηδαμινότητας των ανθρώπινων ορίων και την ανάδειξη της δυνάμεως του Θεού [5].

Παράλληλα, είναι γνωστό ότι η καλύτερη διδαχή προσφέρεται μέσω του παραδείγματος. Μια προσωπικότητα η οποία ζει μέσα στην προσευχή, αγωνίζεται στην τήρηση των θείων εντολών και ακολουθεί τα ευαγγελικά πρότυπα της αγάπης, της πραότητας, της ανεξικακίας και της θυσίας, έχει μια κοινωνική παρουσία πολύ πιο εύγλωττη και πειστική από τον καλύτερο ρήτορα. Επομένως, η πληρότητα του εκκλησιαστικού βιώματος είναι σε θέση να λειτουργήσει από μόνη της ιεραποστολικά: ο πιστός που ανοίγει την ύπαρξή του ώστε να ζήσει ο Χριστός

μέσα του [6], αποτελεί ο ίδιος μια μαρτυρία που διδάσκει χωρίς ενδεχομένως να χρειάζεται να «ανοίξει το στόμα του» [7].

Είδαμε τις διάφορες πτυχές μέσα από τις οποίες η ιεραποστολική πράξη αναδεικνύει την πληρότητα της εκκλησιαστικής εμπειρίας, καθώς και ποια είναι η σημασία της στη μετοχή στην αλήθεια της προσφοράς και αδελφосύνης, δηλαδή του γεγονότος της Εκκλησίας. Η εκπλήρωση της Κυριακής εντολής για τη διάδοση του θείου μηνύματος και τη συνέργεια στο έργο της σωτηρίας συνδέονται με την πληρότητα αυτήν και έλκουν τη θεία χάρη στην περάτωση της συγκεκριμένης αποστολής. Μπορούμε έτσι να υποψιαστούμε και εν τινι μέτρω να κατανοήσουμε γιατί παρά τις σε πρώτη ματιά ανυπέβλητες αντιξοότητες ο λόγος του Θεού καρποφορεί ακόμη και στα φαινομενικά πιο άγονα μέρη, γιατί η δραστηριότητα αυτή αναζωογονεί το εκκλησιαστικό σώμα και γιατί όσοι με τον ένα ή άλλο τρόπο εμπλέκονται στο ιεραποστολικό εγχείρημα εξακολουθούν να επιμένουν να ευαγγελίζονται και να οραματίζονται, παρά την έλλειψη αποτελεσματικών υποδομών ή τη φυσική σωματική τους κόπωση από τη μακροχρόνια προσπάθεια. Η έκδηλη δε χαρά και ιλαρότητα των τελευταίων έναντι της συνήθους μεμψιμοιρίας που απαντάται στο εκ των πραγμάτων ασφαλές πλαίσιο της εγχώριας εσωστρεφούς θρησκευτικότητας μαρτυρεί πλέον των άλλων γιατί «πολλά τα τέκνα της ερήμου μάλλον ή της εχούσης τον άνδρα» [8].

Και αυτό συμβαίνει ακριβώς γιατί η ιεραποστολική πράξη αποτελεί θέλημα και έργο μαζί του Θεού: Εκείνος τη διενεργεί και εμείς προσφερόμαστε, αποδεχόμαστε απλώς τη θεία κλήση που επιθυμεί να συναγάγει τα παιδιά Του σε μία ποιμνη [9]. Προσερχόμαστε σ' αυτήν χωρίς να ζητάμε ανταλλάγματα, ως τέκνα Του ελεύθερα και όχι σαν μισθωτοί. Λειτουργούμε εντός της όχι με εγκοσμιοκρατικούς όρους αριθμητικής αύξησης του Σώματος, αλλά αποβλέποντας στη χαρά της Βασιλείας.

4. Πρβλ. Ευχή σε Χειροτονία Πρεσβυτέρου.

5. Βλ. ενδεικτικά: «Η γάρ δύναμίς μου εν ασθενεία τελειούται» (Β΄ Κορ. 12, 9), «τα ασθενή του κόσμου εξελέξατο ο θεός ίνα καταισχύνη τα ισχυρά» (Α΄ Κορ. 1, 27).

6. Πρβλ. Γαλ. 2, 20.

7. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα του Ιησού, της Παναγίας και πολλών αγίων, οι οποίοι δίδαξαν μάλλον με τη σιγή παρά με το λόγο.

8. Γαλ. 4, 27.

9. Πρβλ. Ιω. 10, 16.

Στο χώρο και το χρόνο της Ιεραποστολής λοιπόν σαρκώνεται η άρνηση της

διάσπασης. Εκεί ανασυγκολλάται η θραυσμένη πραγματικότητα της πορείας μας στην Ιστορία, κατεξοχήν εκεί επιβεβαιώνεται ο προορισμός μας ως παγκόσμιων όντων, διότι εκεί ταυτόχρονα καταφάσκει και η άρνησή μας να απουσιάζουμε έτι πλέον από τη ζωή των αδελφών. Οι συντεταγμένες τελικά της ιεραποστολικής ενέργειας μεταμορφώνουν το χώρο και το χρόνο του ιστορικού παρόντος σε σχέση αγάπης και άρνησης του εγκλεισμού στο εγώ. Στην πραγματικότητα της συνύπαρξης με τους αδελφούς αναδεικνύεται η ακεραιότητα της χριστιανικής διδασκαλίας και φανερώνεται σε όλο της το εύρος η προοπτική της υπέρβασης των ορίων αυτού του κόσμου: ορίων φυλετικών, πολιτισμικών, γεωγραφικών, χρονικών, της ανθρώπινης αδυναμίας και περατότητας κ.λπ. Με άλλα λόγια, η διδασκαλία και η Παράδοση της Εκκλησίας είναι που υπαγορεύουν και υποσημαίνουν την ανάγκη της Ιεραποστολής και η Ιεραποστολή αντίστοιχα εμπνέει και διανοίγει την εκκλησιαστική ζωή.

Βέβαια, όλα αυτά είναι λίγο πολύ αυτονόητα για όποιον διατηρεί μια στοιχειώδη επαφή με τη ζωή της Εκκλησίας. Φαίνεται όμως πως δυστυχώς ζούμε σε μια εποχή που πρέπει να επαναλαμβάνουμε τα αυτονόητα - αν όχι και να τα επιζητούμε. Όταν οι πιστοί απεμπολούν το θησαυρό που κατέχουν και χείλη ποιμένων και ποιμαινομένων καταδικάζουν την εκδήλωση αγάπης ως «αγαπολογία», ή όταν η συζήτηση περιστρέφεται για τον εντοπισμό της προδοσίας της πίστης σε εκκλησιαστικές εκδηλώσεις, αλλά όχι στην παραγνώριση των παραγγελμάτων του Κυρίου, όπως το «πορευθέντες μαθητεύσατε...», φαίνεται πως απομένει ακόμη πολλή δουλειά να γίνει μέσα στον ίδιο τον Αμπελώνα [10].

10. Όσον αφορά την εξωτερική Ιεραποστολή, μια σταθερή ενδοεκκλησιαστική επιφύλαξη που για χρόνια προβαλλόταν στον τόπο μας, απέδιδε προτεραιότητα στη διενέργεια ιεραποστολικής δράσης στα όρια της ημεδαπής. Όταν οι καιροί γύρισαν και πλήθη ανθρώπων διαφορετικού θρησκευάτος «γέμισαν» τη χώρα, σε λίγες περιπτώσεις εκδηλώθηκε προς την πλευρά τους ιεραποστολικό ενδιαφέρον - το οποίο, βέβαια, εννοείται πως πήρε αποκλειστικά και κύρια ανθρωπιστική μορφή, μιας και η εκδήλωση αγάπης πρότευσε στις δεδομένες συνθήκες ως η αυθεντική έκφραση χριστιανικής φιλαδελφίας, αντί κάποιας στεγνά κατηχητικής/διδασκτικής πρωτοβουλίας. Ούτε καν όμως το τελευταίο συνέβη. Στην καλύτερη περίπτωση, σφαιλίστηκαν οι θύρες...

Πάντα τα Έθνη, Ιανουάριος - Μάρτιος 2018, τεύχος 145